

»šolarice« z njegovimi pesmicami kakor tudi z njegovim »Jankom Božetom«. Tista »Pika« je kakor nalašč za otroke. In kakor so je bili veseli dunajski otroci, tako je bodo veseli tudi naši! Nekaj, kar bi se dalo očitati Stritarjevim spisom: v »Jagoda«, je tudi to, da nam predočuje vedno ene in iste ljudi. Naj bo kmet, ki nam ga karakterizuje, že Gregor ali Martin, Slivar ali Logar — vedno ena in ista oseba! Tudi njegovi otroci so vsi enako modri, enako šegavi. To se menda vendar ne ujema popolnoma z resnico! Nekoliko se vendar razlikujejo ljudje drug od drugega? . . . Samtertja se Stritar tudi ponavlja. Tako se spominjamo, da nam je opisal oni božični večer, ko Janko postreže bolni vdovi, že v neki prejšnji svojih povestice, seveda mutatis mutandis.

Toda to so pravzaprav malenkosti! Stritarjeva knjiga je navzlic temu krasen dar našemu ljudstvu . . . Njegovega jezika ne bomo hvalili; Stritar sploh drugače pisati ne zna, nego lepo. Človeku se zdi, kakor bi si sipal sladka jedra v usta, ko čita njegove krepke, kratke stavke. Na nekaj pa, mislimo, moramo opozoriti, to je na zdravi humor, ki preveva vsa njegova delca. Da, celo v pesmicah je mnogo več humorja, nego poezije! To je sicer pesnim na škodo, kajti v pesmih je poglavitna stvar poezija, z humor tudi ni, da bi ga človek zametal, ko nam pride tako redkokdaj pred oči kak spis, ki bi se odlikoval po humorju! Vsekakor je dobro znamenje, da bje Stritarju še tako krepko humoristična žila; to nas navdaje z uado, da nam napiše še marsikaj, kar nam bo večrilo glavo in srce.

»Koledar« nam podaja mnogo raznovrstnega dobrega berila v nevezani in vezani besedi. Med pisatelji našajamo Jožefa Rozmana, Fr. S. Finžgarja, dr. Janeza Ev. Kreka, Fr. Ks. Meška, Petra Bohinjca, dr. Andreja Pavlica in druge.

Iz družabnega glasnika posnenljemo, da je število udov poskočilo letos za 972, in da šteje družba torej letos 78.103 ude. Naša prísrdna želja je, da bi družba, ki nam je kakor ne kmalu kak drugi izmed naših kulturnih zavodov pred celim svetom v ponos, i nadalje krepko napredovala in precvitala.

Z.

Prešeren v novi izdaji. Ljubljanska knjigarna-založnica Kleinmayr & Bamberg razpošilja te dni prospekt nove, ilustrirane izdaje Prešernovih poezij. Knjigarna in tiskarna Kleinmayr & Bamberg je, kakor smo se prepričali, storila vse, da dobi naš Prešeren kar najelegančajšo obleko, tako da se bo smel pokazati v vsakem salonu. Novega Prešerna, ki izide o Božiču, našim čitateljem menda ni treba še posebej priporočati. Kadar pride knjiga na svetlo, izpregovorimo seveda kaj več o njej.

»Žarki in snežinke.« Prejeli smo prvi zvezek izbranih pesmi E. Kristana, ki izidejo pod navedenim naslovom v desetih snopičih. Naročnina na celo zbirko zrača 1 gld., posamezni snopiči veljajo 10 novč., s poštnino 12 novčičev. Naroči se lahko pri »Upravništvu »Žarkov in snežink« post. rest. v Ljubljani« ali pa pri knjigotraču L. Schwentnerju v Ljubljani. Vsak snopič obsega eno polo, cela zbirka bo torej obsegala 160 strani.

Oceno Kristanovih poezij si pridržujemo za ta čas, ko bude ležala pred nami cela knjiga. Vtisk, ki ga je napravila na nas vsebina prvega snopiča, je ta, da nadkriljuje v Kristanovih pesmih duh daleč srce. Pogumnost misli je, ki nas zanima pred vsem v njegovih verzih. Vsekakor je vreden ta najnovejši pojav na našem Parnasu, da vzbudi pozornost širših krogov.

Zunanje lice prvega snopiča je lično, prikupljivo, in nas utrjuje torej že prvi snopič v veri, da nam podarí gospod Kristan tudi po zunanosti jako lepo kujigo.

Slovensko gledališče. I. Dramske predstave. Duh je, ki oživlja! O tem smo se iznova uverili pri Ibsenovih »Strahovih«, ki so jih uprizorili prvičrat na našem odru dne 7. novembra t. l. »Strahovi« niso drama v navadnem smislu besede. Kakor v drugih dramatičnih proizvodih Ibsenovih se godi tudi tu ubogo malo pred našimi očmi. Pred nami se razvija bolezen, nikakor pa ne dejanje. Pred sabo vidimo samo posledice dogodkov; »Strahovi« so le zadnji čin žaloigre, katere začetek spada v davno minole čase. Vse, kar nam pisatelj namerava pokazati v tej drami, se mora zgoditi baš tako, kakor se zgodi, a nič drugače. Tu ni nobenega drugega izhoda, nobenega drugega zaključka; tu odločuje železni, neizprosni zakon, ob katerem se razbije vsa človeška volja. Greh in krivda -- ta dva izraza rabimo namenoma -- imata svoje nasledke, ki so neizpremenljivi, katerim se izogniti ne da! . . .

Vse to izkijačuje dejanje, kakršnega zahtevamo navadno od drame. A dasi je pred nami na odru vse tako mirno, vse tako nekam mrtvo, vendar ne mislimo niti trenotek na to, da osebe, ki nastopajo, ne delajo nič, da temveč samo govore in le govore. In zakaj ne? Zato, ker deluje terz intenzivneje pisateljev duh pred nami, ker se divimo njegovi duševni energiji, s katero izkuša spraviti svoje ideje, svoje nazore do veljave, ter se čudimo bistrovidnosti njegovi, s katero zasleduje gibanje človeškega srca! Kdor se poglobi v pisateljev duh, tega bi zunanje dejanje le motilo! Njegov duh in pa tista njegova občudovanja vredna brezobzirnost, s katero pove človeštvu v obraz popolno, četudi morda le dozdevno resnico, sta, ki vplivata tako elementarno na nas! Nenavadna moč, nenavadna energija se razodeva v vseh Ibsenovih delih! . . .

Ker govore v slovstvu že venomer o idealizmu, realizmu, naturalizmu, je pač dovoljeno vprašati, li kateri slovstveni struji je prištevati Ibsena? Navadno ga prištevajo k realizmu. Iz se temu nikdar nisem mogel dovolj načuditi. Predaleč bi zašli, ako bi se hoteli baviti z vsemi Ibsenovimi deli, ostanimo torej pri »Strahovih«! Kje je tisti realizem? Iz življenja vzete, torej realistične so morda postranske osebe te igre. Ne večem: mizar Engstrand, Regina Engstrand, to sta dve osebi, kakršne se nahajajo nemara pogosteje v življenju. Manj mogoče se mi zdi že, da bi bil res kdaj kak pastor Manders živel. Vsekakor so take naivni ljudje jako redki in nenavadni. Prav gotovo pa sta poglobilni osebi v drami, t. j. gospa Helena Alving in njen sin Oswald, izmišljeni. Zakaj, to bomo videli kmalu. Orzenti moram pa že zdaj, da nam zna Ibsen tudi izmišljene osebe kazati tako, da se nam vidijo povsem verjetne in resnične. In baš to ni najmanj, kar občudujemo na Ibsenovi umetnosti! . . .

Ibsen torej ni realist, on je temveč v prvi vrsti idealist, potem pa -- in naj se to čuje že tako čudno, tudi naturalist!

Tudi Ibsen opazuje življenje in sicer z jako bistrim očesom, a on ne vzame v roko beležnico in svinčnika, da bi si brž napisal, kar je videl in slišal, kakor dela Zola; njemu vzbuja temveč življenje ideje, in te so, s katerimi se potem bavi. Ideje (so mu poglobilna stvar, ne življenje, kakršno so gledale njegove oči. Prav mogoče je, da je zares opazoval kdaj nekaj temu podobnega, kar nam predočuje v svojih »Strahovih«, toda njegova gospa Alving in njegov